

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 19 lipca 2012 r. *

Układ stowarzyszeniowy EWG–Turcja — Decyzja nr 1/80 Rady Stowarzyszenia — Artykuł 7 akapit pierwszy — Prawo pobytu członków rodziny tureckiego pracownika należącego do legalnego rynku pracy państwa członkowskiego — Obywatelka tajlandzka, która była małżonką pracownika tureckiego i zamieszkiwała z nim przez okres przekraczający trzy lata

W sprawie C-451/11

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Verwaltungsgericht Gießen (Niemcy) postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2011 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 1 września 2011 r., w postępowaniu:

Natthaya Dülger

przeciwko

Wetteraukreis,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: J.N. Cunha Rodrigues (sprawozdawca), prezes izby, U. Löhmus, A. Rosas, A. Ó Caoimh i C.G. Fernlund, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: K. Malacek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 10 maja 2012 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu N. Dülger przez Ch. Mombergera, Rechtsanwalt,
- w imieniu Wetteraukreis przez D. Mayer, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu niemieckiego przez A. Wiedmann, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez G. Palatiella, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu austriackiego przez F. Koppensteinera, działającego w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu Komisji Europejskiej przez V. Kreuzschitzta i G. Rozeta, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 7 czerwca 2012 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 7 akapit pierwszy tiret pierwsze decyzji nr 1/80 Rady Stowarzyszenia z dnia 19 września 1980 r. w sprawie rozwoju stowarzyszenia (zwanej dalej „decyzją nr 1/80”). Rada Stowarzyszenia została powołana na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w dniu 12 września 1963 r. w Ankarze przez Republikę Turcji z jednej strony i przez państwa członkowskie EWG oraz Wspólnotę z drugiej strony, który został zawarty, zatwierdzony i ratyfikowany w imieniu tej ostatniej decyzją Rady 64/732/EWG z dnia 23 grudnia 1963 r. (Dz.U. 1964, 217, s. 3685, zwanego dalej „układem stowarzyszeniowym”).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu między N. Dülger, obywatelką tajlandzką, a Wetteraukreis (okręgiem Wetterau) dotyczącego decyzji tego ostatniego, na mocy której skarżącej odmówiono wydania zezwolenia na pobyt.

Ramy prawne

Prawo Unii

Stowarzyszenie EWG–Turcja

– Układ stowarzyszeniowy

- 3 Zgodnie z art. 2 ust. 1 układu stowarzyszeniowego jego celem jest promowanie stałego i zrównoważonego wzmocnienia więzi handlowych i gospodarczych pomiędzy stronami, w tym także w zakresie stosunków pracy, poprzez stopniowe osiągnięcie swobody przepływu pracowników, jak również przez eliminację ograniczeń w zakresie swobody podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej oraz swobody świadczenia usług celem polepszenia poziomu życia narodu tureckiego i ułatwienia przystąpienia w późniejszym czasie Republiki Turcji do Wspólnoty.

– Protokół dodatkowy

- 4 Protokół dodatkowy, podpisany w dniu 23 listopada 1970 r. w Brukseli oraz zawarty, zatwierdzony i ratyfikowany w imieniu Wspólnoty rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2760/72 z dnia 19 grudnia 1972 r. (Dz.U. L 293, s. 1, zwany dalej „protokołem dodatkowym”) ustala zgodnie ze swym art. 1 warunki, środki i etapy realizacji okresu przejściowego określonego w art. 4 układu stowarzyszeniowego. Zgodnie ze swym art. 62 protokół dodatkowy stanowi integralną część wspomnianego układu.

5 Artykuł 59 tego protokołu stanowi:

„W dziedzinach objętych niniejszym protokołem Turcja nie może być traktowana w sposób bardziej korzystny niż sposób, w jaki państwa członkowskie traktują się wzajemnie na mocy traktatu ustanawiającego Wspólnotę” [tłumaczenie nieoficjalne].

– Decyzja nr 1/80

6 Decyzja nr 1/80 ma na celu, zgodnie z jej motywem trzecim, poprawę systemu, z którego korzystają pracownicy tureccy i członkowie ich rodzin w dziedzinie socjalnej, w porównaniu z systemem wprowadzonym decyzją nr 2/76, dotyczącą wykonania art. 12 układu stowarzyszeniowego, przyjętą przez Radę Stowarzyszenia w dniu 20 grudnia 1976 r.

7 Artykuł 7 decyzji nr 1/80 przewiduje:

„Członkowie rodziny pracownika tureckiego należącego do legalnego rynku pracy państwa członkowskiego, którym zezwolono na dołączenie do niego:

- mają prawo przyjęcia – z zastrzeżeniem pierwszeństwa pracowników z państw członkowskich Wspólnoty – dowolnej oferty pracy, jeżeli zamieszkują tam legalnie od co najmniej trzech lat;
- korzystają ze swobodnego dostępu do dowolnej pracy najemnej, jeżeli zamieszkują tam legalnie od co najmniej pięciu lat.

Dzieci pracowników tureckich, które ukończyły kształcenie zawodowe w państwie przyjmującym, niezależnie od okresu zamieszkiwania w tym państwie członkowskim, jednakże pod warunkiem legalnego zatrudnienia jednego z rodziców w tym państwie przez okres co najmniej trzech lat, mają prawo przyjąć w tym państwie członkowskim dowolną ofertę pracy” [tłumaczenie nieoficjalne].

Dalsze przepisy prawa Unii

8 Artykuł 10 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1612/68 z dnia 15 października 1968 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty (Dz.U. L 257, s. 2), zmienionego rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2434/92 z dnia 27 lipca 1992 r. (Dz.U. L 245, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1612/68”), brzmi następująco:

„Prawo osiedlenia się w innym państwie członkowskim wraz z pracownikiem, który jest obywatelem państwa członkowskiego i jest zatrudniony na terytorium innego państwa członkowskiego, mają następujące osoby, bez względu na przynależność państwową:

- a) współmałżonek oraz zstępni poniżej 21 roku życia lub pozostający na utrzymaniu pracownika;
- b) wstępni pracownika lub jego współmałżonka, pozostający na jego utrzymaniu”.

9 Artykuł 10 rozporządzenia nr 1612/68 został uchylony przez art. 38 ust. 1 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158, s. 77, zwanej dalej „dyrektywą 2004/38”).

10 Zgodnie z art. 5 ust. 2 dyrektywy 2004/38:

„Członkowie rodziny, którzy nie są obywatelami państwa członkowskiego, są jedynie zobowiązani posiadać wizę wjazdową zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 539/2001 lub, w określonym przypadku, prawem krajowym. Do celów niniejszej dyrektywy posiadanie ważnej karty pobytowej, określonej w art. 10, zwalnia takich członków rodziny z wymogu posiadania wizy.

Państwa członkowskie przyznają takim osobom wszelkie ułatwienia w uzyskaniu niezbędnych wiz. Wizy takie są wydawane nieodpłatnie, tak szybko, jak to jest możliwe, oraz na podstawie procedury przyspieszonej”.

11 Artykuł 6 tej dyrektywy, zatytułowany „Prawo pobytu przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy”, stanowi:

„1. Przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy obywatele Unii posiadają prawo pobytu na terytorium innego państwa członkowskiego bez wypełniania jakichkolwiek warunków i formalności innych niż wymóg posiadania ważnego dowodu tożsamości lub paszportu.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się również w odniesieniu do posiadających ważny paszport członków rodziny, którzy nie są obywatelami jednego z państw członkowskich, towarzyszących lub dołączających do obywatela Unii [towarzyszących obywatelowi Unii lub dołączających do niego]”.

12 Zgodnie z art. 7 ust. 2 wspomnianej dyrektywy prawo pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące rozciąga się na członków rodziny, którzy nie są obywatelami jednego z państw członkowskich, towarzyszących obywatelowi Unii lub dołączających do niego.

13 Artykuł 38 ust. 3 tej dyrektywy brzmi następująco:

„Odniesienia dokonane do uchylonych przepisów i dyrektyw należy rozumieć jako odniesienia do niniejszej dyrektywy”.

Prawo niemieckie

14 Paragraf 4 ust. 5 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (ustawy o pobycie, działalności zarobkowej i integracji cudzoziemców na terytorium Niemiec) z dnia 30 lipca 2004 r. (BGBl. I, s. 1950) w brzmieniu mającym zastosowanie do stanu faktycznego w postępowaniu głównym (BGBl. 2008 I, s. 162) (zwanej dalej „Aufenthaltsgesetz”) przewiduje:

„Cudzoziemiec, któremu przysługuje prawo pobytu na podstawie [układu stowarzyszeniowego EWG–Turcja], jest zobowiązany wykazać istnienie prawa pobytu poprzez okazanie zezwolenia na pobyt, o ile nie posiada on zezwolenia na osiedlenie się ani zezwolenia WE na pobyt stały. Zezwolenie na pobyt wydawane jest na wniosek”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

15 Skarżąca w postępowaniu głównym wjechała do Republiki Federalnej Niemiec na podstawie wizy turystycznej w dniu 30 czerwca 2002 r. W dniu 12 września 2002 r. zawarła w Danii związek małżeński z M. Dülgerem, obywatelem tureckim.

- 16 Mevlüt Dülger posiada od 1988 r. zezwolenie na pobyt stały w Niemczech. W czasie trwania wspólnego pożycia małżonków Dülger M. Dülger był zatrudniony u różnych pracodawców w tym państwie członkowskim w okresach: od 1 października 2002 r. do 30 czerwca 2004 r., od 1 sierpnia 2004 r. do 8 czerwca 2005 r., od 1 marca 2006 r. do 15 marca 2008 r. i od 1 czerwca 2008 r. do 31 grudnia 2009 r.
- 17 Natthaya Dülger wniosła w dniu 18 września 2002 r. o wydanie zezwolenia na pobyt. We wniosku wskazała, że pozostaje w związku małżeńskim i ma dwoje dzieci urodzonych w latach 1996 i 1998 w Tajlandii. W celu realizacji wspólnego pożycia małżeńskiego skarżąca w postępowaniu głównym otrzymała zezwolenie na pobyt czasowy, które było następnie kilkakrotnie przedłużane, po raz ostatni na okres od dnia 10 września 2008 r. do dnia 26 czerwca 2011 r. Od dnia 21 czerwca 2011 r. N. Dülger posiada „zaświadczenie potwierdzające fikcję prawną w zakresie utrzymania prawa pobytu”.
- 18 Córki skarżącej w postępowaniu głównym wjechały na terytorium Republiki Federalnej Niemiec w dniu 1 lipca 2006 r.
- 19 W dniu 3 czerwca 2009 r. N. Dülger rozstała się ze swym małżonkiem i zamieszkała wraz ze swymi dwiema córkami w domu dla samotnych kobiet i matek z dziećmi w Friedbergu (Niemcy). Od tego momentu pobierała zasiłki na podstawie księgi II kodeksu zabezpieczenia społecznego – świadczenia podstawowe dla osób poszukujących pracy (Zweites Buch Sozialgesetzbuch –Grundsicherung für Arbeitsuchende).
- 20 Jej małżeństwo z M. Dülgerem zostało prawomocnie rozwiązane w dniu 3 lutego 2011 r.
- 21 Pismem z dnia 9 września 2009 r. urząd ds. cudzoziemców właściwy dla okręgu Wetterau (zwany dalej „urzędem ds. cudzoziemców”) zwrócił uwagę skarżącej w postępowaniu głównym na fakt, że po opuszczeniu małżonka nabyła ona samodzielne prawo pobytu ważne przez rok, które to prawo nie jest obciążone obowiązkiem wykazania przez skarżącą w postępowaniu głównym, iż jest ona w stanie zapewnić utrzymanie sobie i swoim dzieciom. Poinformowano ją, że gdyby po dniu 4 czerwca 2010 r. nadal miała być zdana na korzystanie z pomocy społecznej, to warunki ważności jej prawa pobytu, a także prawa pobytu jej dzieci, nie byłyby spełnione i musiałaby opuścić terytorium Niemiec. Zgodnie z tym pismem skarżąca w postępowaniu głównym mogłaby dalej korzystać z prawa pobytu jedynie pod warunkiem, że do tego momentu będzie w stanie samodzielnie zapewnić utrzymanie sobie i swoim dzieciom.
- 22 W dniu 18 września 2009 r. N. Dülger wystąpiła o wydanie zezwolenia na pobyt na podstawie § 4 ust. 5 Aufenthaltsgesetz, uzasadniając to tym, że jako członek rodziny pracownika tureckiego należącego do legalnego rynku pracy państwa członkowskiego, z którym zamieszkiwała legalnie od co najmniej trzech lat, nabyła prawa wynikające z art. 7 decyzji nr 1/80.
- 23 Decyzją z dnia 15 marca 2010 r. urząd ds. cudzoziemców odrzucił wniosek skarżącej w postępowaniu głównym, stwierdzając w uzasadnieniu, że nie nabyła ona praw określonych w art. 7 decyzji nr 1/80. W ocenie urzędu ds. cudzoziemców na przepis ten może powoływać się jedynie członek rodziny pracownika tureckiego mający obywatelstwo tureckie.
- 24 Skarżąca w postępowaniu głównym odwołała się od tej decyzji, podnosząc, że art. 7 decyzji nr 1/80 nie zawiera żadnych szczególnych warunków dotyczących przynależności państwowej członków rodziny. Wniosła ona do sądu odsyłającego o stwierdzenie nieważności decyzji urzędu ds. cudzoziemców i nakazanie mu udzielenia zezwolenia na pobyt zgodnie z § 4 ust. 5 Aufenthaltsgesetz.
- 25 Sąd odsyłający stwierdza, że zezwolenie na pobyt, którego domaga się skarżąca w postępowaniu głównym, może zostać jej wydane na podstawie § 4 ust. 5 Aufenthaltsgesetz, wyłącznie jeżeli jest ona uprawniona do przebywania na terytorium Niemiec na podstawie art. 7 decyzji nr 1/80. Zdaniem tego sądu w świetle przesłanek wskazanych we wspomnianym przepisie jedyną kwestią, która wymaga

wyjaśnienia w niniejszej sprawie, jest to, czy N. Dülger jako obywatelka tajlandzka może zostać uznana za członka rodziny pracownika tureckiego należącego do legalnego rynku pracy państwa członkowskiego.

- 26 W tych okolicznościach Verwaltungsgericht Gießen postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy obywatelka tajlandzka, która pozostawała w związku małżeńskim z pracownikiem tureckim należącym do legalnego rynku pracy państwa członkowskiego i po uzyskaniu zgody na dołączenie do niego zamieszkiwała wraz z nim nieprzerwanie przez okres przekraczający trzy lata, może powołać się na prawa wynikające z art. 7 akapit pierwszy tiret pierwsze decyzji nr 1/80 Rady Stowarzyszenia [...] z tym skutkiem, że ze względu na bezpośrednią skuteczność tego przepisu przysługuje jej prawo pobytu?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 27 W pytaniu prejudycjalnym sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 należy interpretować w ten sposób, że członek rodziny pracownika tureckiego będący obywatelem państwa trzeciego innego niż Turcja może powoływać się w przyjmującym państwie członkowskim na prawa wypływające z tego przepisu, jeżeli wszystkie inne przewidziane w nim przesłanki zostały spełnione.
- 28 Zgodnie z art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 członkowie rodziny pracownika tureckiego korzystają, z zastrzeżeniem spełnienia wyliczonych w tym przepisie przesłanek, z własnego prawa dostępu do rynku pracy w przyjmującym państwie członkowskim. W tym zakresie Trybunał wielokrotnie orzekał już w przeszłości, że prawa przyznane członkom rodziny pracownika tureckiego na podstawie wspomnianego art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 w zakresie zatrudnienia w danym państwie członkowskim zakładają w sposób konieczny istnienie odpowiadającego im prawa pobytu zainteresowanego, pod rygorem pozbawienia prawa dostępu do zatrudnienia i do wykonywania najemnej pracy zarobkowej wszelkich skutków prawnych (zob. w szczególności wyroki: z dnia 18 lipca 2007 r. w sprawie C-325/05 Derin, Zb.Orz. s. I-6495, pkt 47; z dnia 22 grudnia 2010 r. w sprawie C-303/08 Bozkurt, Zb.Orz. s. I- 13445, pkt 36).
- 29 Zgodnie z art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 uzyskanie praw określonych w tym przepisie zależy od kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:
- dana osoba musi być członkiem rodziny pracownika tureckiego należącego już do legalnego rynku pracy przyjmującego państwa członkowskiego;
 - osoba ta uzyskała od właściwych organów tego państwa zezwolenie na dołączenie do wspomnianego pracownika; oraz
 - przebywa ona legalnie przez określony czas na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego.
- 30 W sprawie będącej przedmiotem postępowania głównego, jak wynika z postanowienia odsyłającego, a w szczególności z samego brzmienia pytania prejudycjalnego, N. Dülger pozostawała w związku małżeńskim z pracownikiem tureckim należącym do legalnego rynku pracy w Niemczech i, uzyskawszy zezwolenie na dołączenie do tego pracownika w tym państwie członkowskim, zamieszkiwała z nim w sposób nieprzerwany od momentu zawarcia związku małżeńskiego we wrześniu 2002 r. do momentu rozstania w czerwcu 2009 r. Na pierwszy rzut oka przesłanki wskazane w punkcie powyżej są zatem spełnione.

- 31 Niemniej rządy niemiecki, włoski i austriacki podnoszą, że pojęcie członków rodziny w rozumieniu art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 obejmuje wyłącznie tych członków rodziny pracownika tureckiego, którzy również posiadają obywatelstwo tureckie. Obywatelstwo tajlandzkie N. Dülger stoi więc na przeszkodzie możliwości powołania się na prawa przyznane w tym przepisie.
- 32 Nie można przyjąć powyższej tezy.
- 33 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem art. 7 decyzji nr 1/80 stanowi integralną część prawa Unii (wyroki: z dnia 20 września 1990 r. w sprawie C-192/89 Sevince, Rec. s. I-3461, pkt 8, 9; z dnia 29 marca 2012 r. w sprawach połączonych C-7/10 i C-9/10 Kahveci i Inan, pkt 23).
- 34 Ów art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 nie zawiera definicji pojęcia członków rodziny pracownika ani wyraźnego odesłania do przepisów prawa państw członkowskich w celu określenia znaczenia i zakresu tego pojęcia. Ponadto nie figuruje w nim żadna przesłanka odnosząca się do przynależności państwowej członków rodziny.
- 35 Dodatkowo z orzecznictwa Trybunału wynika, że zakres pojęcia członków rodziny nie ogranicza się, w odniesieniu do pracownika, tylko do jego krewnych (zob. wyrok z dnia 30 września 2004 r. w sprawie C-275/02 Ayaz, Zb.Orz. s. I-8765, pkt 46).
- 36 W tych okolicznościach i celem zapewnienia jednolitego stosowania w państwach członkowskich pojęcia członków rodziny w rozumieniu art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 pojęcie to musi stać się przedmiotem jednolitej i autonomicznej wykładni na poziomie prawa Unii (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Ayaz, pkt 39).
- 37 Trybunał orzekł już w przeszłości, że wykładnia pojęcia członków rodziny pracownika powinna uwzględniać cel, jakiemu ono służy, jak też kontekst, w który się wpisuje (ww. wyrok w sprawie Ayaz, pkt 40).
- 38 W tym względzie należy przypomnieć, że ustanowiony w art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 system stopniowego nabywania praw służy realizacji celu dwojakiego rodzaju.
- 39 Najpierw, przed upływem początkowego okresu trzech lat, przepis ten ma umożliwiać obecność członków rodziny pracownika migrującego u jego boku, ułatwiając w ten sposób, za pomocą łączenia rodzin, zatrudnienie i pobyt pracownika tureckiego legalnie zintegrowanego w przyjmującym państwie członkowskim (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Kahveci i Inan, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 40 Następnie ten sam przepis ma wzmocniać trwałą integrację rodziny tureckiego pracownika migrującego w przyjmującym państwie członkowskim, przyznając danemu członkowi rodziny po trzech latach legalnego zamieszkiwania na terytorium tego państwa członkowskiego prawo dostępu do rynku pracy. Głównym realizowanym w ten sposób celem jest ustabilizowanie sytuacji tego członka rodziny, który na tym etapie jest już legalnie zintegrowany w przyjmującym państwie członkowskim, poprzez danie mu środków do samodzielnego utrzymania się w danym państwie, a zatem – poprzez postawienie go w sytuacji niezależnej od sytuacji pracownika migrującego (zob. w szczególności wyrok z dnia 11 listopada 2004 r. w sprawie C-467/02 Cetinkaya, Zb.Orz. s. I-10895, pkt 25; a także ww. wyrok w sprawie Kahveci i Inan, pkt 33).
- 41 Z powyższego wynika, że łączenie rodzin odgrywa centralną rolę w systemie wprowadzonym przez art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80.

- 42 Ponieważ mamy tu do czynienia z czynnikiem, który jest nieodzowny dla umożliwienia życia w rodzinie, połączenie rodzin, do którego mają prawo pracownicy tureccy należący do rynku pracy państw członkowskich, przyczynia się do poprawy jakości zarówno ich pobytu, jak i ich integracji w tych państwach, i z tego względu wspiera spójność społeczną danego społeczeństwa.
- 43 Rząd niemiecki utrzymuje jednak, że zarówno znaczenie, jak i cel układu stowarzyszeniowego i decyzji nr 1/80 przemawiają przeciwko tezie, iż art. 7 akapit pierwszy wspomnianej decyzji znajduje zastosowanie także do obywateli państw trzecich innych niż Turcja. Rzeczonemu układowi przyświecają w pierwszym rzędzie cele o charakterze ekonomicznym. Uregulowanie prawa pobytu małżonka pracownika tureckiego, który pochodzi z państwa trzeciego, nie stanowi zatem problemu nurtującego stowarzyszenie oparte na takich celach.
- 44 Tego argumentu nie można uwzględnić.
- 45 Chociaż prawdą jest, że zgodnie z art. 2 ust. 1 układu stowarzyszeniowego jego celem jest promowanie stałego i zrównoważonego wzmocnienia więzi handlowych i gospodarczych między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, bezsporne pozostaje, że przy ustanawianiu w art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 możliwości dołączenia przez członków rodziny pracownika tureckiego do tego pracownika w państwie członkowskim, w którym jest on zatrudniony, umawiającymi się stronami kierowały względy stanowczo wykraczające poza rozważania o charakterze czysto ekonomicznym.
- 46 Artykuł 7 decyzji nr 1/80 zawarty jest bowiem w sekcji 1 rozdziału II tej decyzji, zatytułowanym „Postanowienia socjalne”. Sekcja ta dotyczy zagadnień związanych z zatrudnieniem i ze swobodnym przepływem pracowników.
- 47 Korzyści, jakie połączenie rodzin niesie za sobą w zakresie życia rodzinnego, jakości pobytu oraz integracji pracownika tureckiego w państwie członkowskim, w którym jest on zatrudniony i w którym mieszka, są w sposób oczywisty całkowicie niezależne od przynależności państwowej członków jego rodziny uprawnionych do dołączenia do niego w tym państwie.
- 48 Ponadto Trybunał orzekł już w przeszłości, że postanowienia socjalne decyzji nr 1/80, do których należy omawiany art. 7 akapit pierwszy, wzorujące się na art. 45–47 TFUE, stanowią dodatkowy krok w kierunku osiągnięcia swobodnego przepływu pracowników, a zasady przyjęte w ramach tych ostatnich artykułów powinny być w konsekwencji w miarę możliwości stosowane do obywateli tureckich korzystających z praw przysługujących im na podstawie wspomnianej decyzji (zob. podobnie wyroki: z dnia 23 stycznia 1997 r. w sprawie C-171/95 Tetik, Rec. s. I-329, pkt 20; z dnia 17 kwietnia 1997 r. w sprawie C-351/95 Kadiman, Rec. s. I-2133, pkt 30).
- 49 Z orzecznictwa Trybunału wynika również, że w kwestii ustalenia zakresu pojęcia członka rodziny w rozumieniu art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 należy odnieść się do wykładni tego pojęcia dokonanej w zakresie swobodnego przepływu pracowników będących obywatelami państw członkowskich Unii, a w szczególności do zakresu zdefiniowanego w art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 1612/68 (ww. wyrok w sprawie Ayaz, pkt 45).
- 50 Artykuł 10 ust. 1 tego rozporządzenia przewidywał tymczasem, że członkowie rodziny pracownika, który jest obywatelem państwa członkowskiego, mają prawo osiedlenia się wraz z nim w państwie członkowskim, w którym jest on zatrudniony, bez względu na swoją przynależność państwową.
- 51 Przepis ten został uchylony, jednak art. 6 ust. 2 i art. 7 ust. 2 dyrektywy 2004/38 także ustanawiają zasadę, zgodnie z którą członkowie rodziny obywatela Unii niebędący obywatelami jednego z państw członkowskich mają prawo towarzyszenia mu lub dołączenia do niego w przyjmującym państwie członkowskim.

- 52 Ewentualne ograniczenie prawa do łączenia rodzin, które w sposób nieodzowny byłoby skutkiem stosowania praw przyznanych przez art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 wyłącznie do członków rodziny posiadających obywatelstwo tureckie, byłoby sprzeczne z celem tego przepisu.
- 53 Takie ograniczenie równałoby się także z naruszeniem prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, ustanowionym w art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Jako że art. 7 decyzji nr 1/80 stanowi integralną część prawa Unii, państwa członkowskie są zobowiązane zastosować się do obowiązków wypływających ze wspomnianego art. 7 karty praw podstawowych, której art. 6 ust. 1 TUE przyznaje moc prawną równoważną z traktatami.
- 54 Jak wskazał rzecznik generalny w pkt 50–53 opinii, wskazana powyżej wykładnia pojęcia członków rodziny w rozumieniu art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 jest zasadna tym bardziej, że jest ona właściwa także w odniesieniu do decyzji nr 3/80 Rady Stowarzyszenia z dnia 19 września 1980 r. o stosowaniu systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Wspólnot Europejskich do pracowników tureckich i członków ich rodzin (Dz.U. 1983, C 110, s. 60).
- 55 Artykuł 1 lit. a) decyzji nr 3/80 stanowi bowiem w szczególności, że do celów stosowania tej decyzji określenie „członek rodziny” ma znaczenie nadane temu pojęciu w art. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U. L 149, s. 2).
- 56 Trybunał, do którego zwrócono się o dokonanie wykładni podmiotowego zakresu stosowania rozporządzenia nr 1408/71, wielokrotnie orzekał, że art. 2 ust. 1 tego rozporządzenia stosuje się do dwóch całkowicie różnych kategorii osób: z jednej strony do pracowników, z drugiej zaś do członków ich rodzin oraz bliskich pozostałych przy życiu po ich śmierci. Aby osoby należące do pierwszej z wymienionych kategorii mogły zostać objęte omawianym rozporządzeniem, muszą one być obywatelami jednego z państw członkowskich, bezpaństwowcami lub uchodźcami zamieszkałymi na terytorium jednego z państw członkowskich. Natomiast w stosunku do członków rodziny oraz bliskich pozostałych przy życiu po śmierci pracownika nie ustanowiono żadnego warunku dotyczącego przynależności państwowej, od którego zależałoby stosowanie względem nich wspomnianego rozporządzenia (zob. w szczególności wyroki: z dnia 30 kwietnia 1996 r. w sprawie C-308/93 Cabanis-Issarte, Rec. s. I-2097, pkt 21; z dnia 25 października 2001 r. w sprawie C-189/00 Ruhr, Rec. s. I-8225, pkt 19).
- 57 Poza tym Trybunał orzekł również, że definicja podmiotowego zakresu stosowania decyzji nr 3/80 widniejąca w art. 2 tej decyzji wzoruje się na takiej samej definicji zawartej w art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71 (wyrok z dnia 4 maja 1999 r. w sprawie C-262/96 Sürül, Rec. s. I-2685, pkt 84).
- 58 Wynikającej z ogółu powyższych rozważań wykładni art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 nie podważa okoliczność, że – jak podkreślił sąd odsyłający – w kilku wyrokach dotyczących stosowania tego przepisu Trybunał odniósł się do tureckiego obywatelstwa członków rodziny pracownika (zob. wyroki: z dnia 16 marca 2000 r. w sprawie C-329/97 Ergat, Rec. s. I-1487, pkt 67; z dnia 22 czerwca 2000 r. w sprawie C-65/98 Eyüp, Rec. s. I-4747, pkt 48; ww. wyroki: w sprawie Derin, pkt 48; a także w sprawie Bozkurt, pkt 46).
- 59 We wszystkich tych wyrokach spory w postępowaniach głównych dotyczyły bowiem przyznania korzyści przewidzianych w decyzji nr 1/80 dzieciom lub małżonkom pracownika tureckiego również posiadającym obywatelstwo tureckie. Poczynione przez Trybunał odniesienie do przynależności państwowej członków rodziny nie miało jednak żadnego szczególnego znaczenia.

- 60 Rządy niemiecki, włoski i austriacki podnoszą ponadto, że rozszerzająca wykładnia art. 7 akapit pierwszy decyzji 1/80 oznaczałaby nadmierne rozszerzenie podmiotowego zakresu stosowania decyzji nr 1/80 poprzez umożliwienie obywatelom państw trzecich, których liczbę trudno określić, powoływania się na rzeczonego przepis.
- 61 W tym kontekście wystarczy przypomnieć, że art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 wyraźnie uzależnia połączenie rodziny od zezwolenia na dołączenie do tureckiego pracownika migrującego, które jest udzielane zgodnie z przepisami przyjmującego państwa członkowskiego (ww. wyroki: w sprawie Ayaz, pkt 34, 35; a także w sprawie Derin, pkt 63).
- 62 Warunek ten, mający za zadanie wykluczyć z zakresu stosowania wspomnianego art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 członków rodziny pracownika tureckiego, którzy wjechali na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego i zamieszkują w nim z naruszeniem prawa tego państwa (ww. wyrok w sprawie Cetinkaya, pkt 23), jest uzasadniony tym, że w ramach stowarzyszenia EWG–Turcja łączenie rodzin nie stanowi prawa członków rodziny tureckiego pracownika migrującego, lecz wręcz przeciwnie, jest uzależnione od wydania przez organ krajowy decyzji, które następuje tylko i wyłącznie na podstawie przepisów danego państwa członkowskiego, z zastrzeżeniem wymogu poszanowania praw podstawowych (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Derin, pkt 64).
- 63 Z tego samego względu nie można także utrzymywać, że okoliczność włączenia do zakresu stosowania art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 członków rodziny pracownika tureckiego, którzy nie są obywatelami tureckimi, prowadziłaby do sprzecznego z art. 59 protokołu dodatkowego traktowania tych osób w sposób korzystniejszy niż członków rodziny obywatela Unii, którzy nie posiadają obywatelstwa jednego z państw członkowskich.
- 64 Inaczej bowiem niż w przypadku systemu znajdującego zastosowanie do członków rodziny pracownika tureckiego członkowie rodziny obywatela Unii będący obywatelami państw trzecich korzystają na podstawie art. 5 ust. 2 dyrektywy 2004/38 z prawa wjazdu na terytorium państwa członkowskiego, które jest uzależnione wyłącznie od warunku posiadania ważnej wizy wjazdowej lub karty pobytowej.
- 65 W konsekwencji na zadane pytanie należy odpowiedzieć, iż art. 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 należy interpretować w ten sposób, że członek rodziny pracownika tureckiego będący obywatelem państwa trzeciego innego niż Turcja może powoływać się w przyjmującym państwie członkowskim na prawa wypływające z tego przepisu, jeżeli wszystkie inne przewidziane w nim przesłanki są spełnione.

W przedmiocie kosztów

- 66 Dla stron postępowania głównego niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania głównego, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 7 akapit pierwszy decyzji nr 1/80 z dnia 19 września 1980 r. w sprawie rozwoju stowarzyszenia, wydanej przez Radę Stowarzyszenia powołaną na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w dniu 12 września 1963 r. w Ankarze przez Republikę Turcji z jednej strony i przez państwa członkowskie EWG oraz Wspólnotę z drugiej strony, który został zawarty, zatwierdzony i ratyfikowany w imieniu tej ostatniej decyzją Rady 64/732/EWG z dnia 23 grudnia 1963 r., należy interpretować w ten sposób, że członek rodziny pracownika tureckiego będący

obywatelem państwa trzeciego innego niż Turcja może powoływać się w przyjmującym państwie członkowskim na prawa wypływające z tego przepisu, jeżeli wszystkie inne przewidziane w nim przesłanki są spełnione.

Podpisy